

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA KREDIT TALIM TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI

PhD Gafurova Dilshoda Ramazonovna
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
ORCID: 0009-0002-8731-0513

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi oliy talim muassasalarida kredit talim tizimini joriy etish muammolari va istiqbollari keltirilgan. Maqolada kredit ta'lim tizimini joriy etish masalalari bo'yicha olimlarning tadqiqotlari o'rganib chiqildi, shu bilan birga oliy ta'lim muassasalari professor o'qituvchilari orasida o'tkazilgan so'rovnoma natijalari taxlil qilindi. O'zbekiston Respublikasi oliy talim muassasalarida kredit talim tizimini joriy etilish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: innovatsiya, ta'lim tizimi, kredit-modul tizimi, oliy ta'lim, ta'lim sifati, boshqaruv jarayoni, integratsiya, optimizatsiya.

ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ КРЕДИТНОЙ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ В ВУЗАХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

PhD Гафурова Дилшоода Рамазановна
Международный университет Кимё в Ташкенте

Аннотация. В данной статье представлены проблемы и перспективы внедрения кредитной системы образования в высших учебных заведениях Республики Узбекистан. В статье изучены исследования ученых по вопросам внедрения кредитной системы образования, а также проанализированы результаты опроса, проведенного среди преподавателей высших учебных заведений. Разработаны предложения и рекомендации по внедрению кредитной системы образования в высших учебных заведениях Республики Узбекистан.

Ключевые слова: инновации, система образования, кредитно-модульная система, высшее образование, качество образования, процесс управления, интеграция, оптимизация.

PROSPECTS FOR IMPLEMENTING THE EDUCATION CREDIT SYSTEM IN UNIVERSITIES OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

PhD Gafurova Dilshoda Ramazonovna
Kimyo International University in Tashkent

Abstract. This article presents the problems and prospects for introducing a credit education system in higher educational institutions of the Republic of Uzbekistan. The article examines the research of scientists on the implementation of the credit education system, and also analyzes the results of a survey conducted among teachers of higher educational institutions. Proposals and recommendations have been developed for the introduction of a credit education system in higher educational institutions of the Republic of Uzbekistan.

Key words: innovation, education system, credit-module system, higher education, quality of education, management process, integration, optimization.

Kirish.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirish, xalqaro ta'lim makoniga integratsiyalashuv va bitiruvchilarning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan jiddiy o'zgarishlar va islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq erishilgan yutuqlarga qaramay, davlatimiz tomonidan ham, ta'lim hamjamiyatining e'tiborini va yanada kuchayishini talab qiladigan qator muammolar mavjud.

Kredit tizimini joriy etish, o'quv dasturlarini yangilash, yangi texnologiyalarni joriy etish kabi moslashuvchan va innovatsion ta'lim modellariga o'tish professor-o'qituvchilar hamda talabalar tomonidan moslashish zaruratini yuzaga keltiradi. Shu bilan birga, ta'lim sifati, qulaylik va infratuzilma, shuningdek, olingan bilimlar va mehnat bozori ehtiyojlari o'rtasidagi muvofiqlikni ta'minlash zarurati bilan bog'liq muammolar saqlanib qolmoqda.

Ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik o'zgarishlar dinamikasi jadallashib borayotgan bugungi dunyoda ta'lim tizimlari talabalarni tez o'zgaruvchan professional muhitga muvaffaqiyatli integratsiyalashuviga tayyorlash uchun moslashish va modernizatsiya qilish zarurati bilan duch kelmoqda. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalarida kredit ta'lim tizimining joriy etilishi milliy oliy ta'lim tizimini yangilash va globalashtirish yo'lidagi strategik qadamdir. G'arb davlatlarining ilg'or tajribasidan ilhomlangan ushbu tizim kadrlar tayyorlash sifati va samaradorligini oshirish, shuningdek, ta'lim jarayonining moslashuvchanligi va individuallashtirishini ta'minlashga qaratilgan. Unda ta'lim yutuqlarini o'lchash, ta'lim dasturlarini boshqarish va talabalar mobilligiga yondashuvlarni qayta ko'rib chiqish taklif etiladi, bu esa, o'z navbatida, O'zbekiston oliy o'quv yurtlarida uni amalga oshirish imkoniyatlari, muammolari va istiqbollari chuqur tahlil qilishni talab qiladi. Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasida kredit ta'lim tizimini joriy etishning kompleks jihatlarini o'rganish, jumladan oliy ta'limning hozirgi holatini baholash, xalqaro tajribani tahlil qilish va ushbu tizimni o'ziga xos sharoitlarga moslashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan.

Adabiyotlar sharhi.

Kredit tizimiga o'tish ma'muriy tuzatishlar, o'quv dasturlarini ishlab chiqish va barcha talabalar uchun teng huquqli foydalanishni ta'minlash kabi bir qancha muammolarni keltirib chiqaradi. Ushbu muammolarni hal qilish har tomonlama rejalashtirish va qo'llab-quvvatlovchi siyosat va amaliyotlarni ishlab chiqishni talab qiladi (LI Guang-bin, 2003).

Kredit tizimi talabalarni boshqarish va qo'llab-quvvatlash xizmatlarida yangi dinamikani joriy qiladi. Chjan Hui tadqiqotlarida universitetlar talabalarga kredit tizimi taklif qiladigan kengaytirilgan imkoniyatlar va moslashuvchanlikni tanlashda yordam berish uchun o'zlarining yo'l-yo'riq va qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaxshilashlari kerak (Zhang Hui, 2011). Biroq ushbu tadqiqotlarda kredit tizimini joriy etilishida talabalarga yaratiladigan imkoniyatlar nuqtai nazaridan kelib chiqqan holda yondoshilgan.

O'qitishni boshqarishdagi innovatsiyalar nuqtayi nazaridan kredit tizimining qabul qilinishi ta'lim va ta'limni boshqarishda innovatsiyalarni rag'batlantirilishi borasida Yu Zhaoning ilmiy izlanishlarini keltirish mumkin (Yu Zhao, 2016). Universitetlar talabalarni o'rganish va rivojlantirish uchun ushbu tizimning afzalliklarini maksimal darajada oshirish uchun kreditni boshqarish, talabalarni baholash va kurslarni topshirishning yangi usullarini o'rganib chiqilgan ushbu ishda boshqarish muammolari birgina universitet muammolari doirasida o'rganilgan bo'lib, boshqaruvga atroflicha yondoshilmagan.

O'zbekistonda oliy ta'lim muassasalariga kredit ta'lim tizimini joriy etilishi muammolarini bir qator olimlar o'rganib chiqqanlar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistondagi oliy ta'lim muassasalarining ta'lim amaliyotiga rivojlangan davlatlar tajribasidan kelib chiqib, kredit tizimini joriy etish ta'limga oid tushuncha va yondashuvlarni chuqur anglashni, shuningdek, mahalliy ta'limning o'ziga xos xususiyatlariga e'tibor qaratishni taqozo etadi (Rasulov, 2021). Asosiy e'tibor tizimni xalqaro tajriba va mahalliy xususiyatlarni hisobga olgan holda mamlakat ehtiyojlari va sharoitlariga moslashtirish zarurligiga qaratilmoqda.

O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida kreditni tan olish tizimining rivojlanishi tahlil qilinar ekan, asosiy e'tibor tizim qurilishi, muammolar va xalqaro amaliyotga qaratildi. Shu bilan birga, kreditni tan olish islohotlari va oliy ta'limni demokratlashtirish o'rtasidagi bog'liqlik hali ham yaxshi o'rganilmagan (Usmonov, 2020). Bu O'zbekistonda oliy ta'limni demokratlashtirish va undan foydalanish imkoniyatlarini yaxshilash uchun kredit tizimini joriy etish oqibatlarini chuqurroq tahlil qilish zarurligini ko'rsatadi.

Caoning tadqiqotlarida kredit tizimining talabalarning g'oyaviy-siyosiy tarbiyasiga ta'siriga ham e'tibor qaratildi, yangi tizim sharoitida boshqaruv va baholash yondashuvlarini moslashtirish zarurligiga urg'u berildi (Cao, 2004). Bu talabalarning har tomonlama kamol topishini ta'minlashda g'oyaviy-siyosiy ta'limni kredit tizimi tarkibiga kiritish muhimligini ko'rsatadi.

Zhang olib brogan tadqiqotlarga muvofiq kredit tizimini isloh qilish sharoitida innovatsion va amaliyotga yo'naltirilgan ta'limni rivojlantirishga yordam beruvchi o'qitish va boshqarish usullarini ishlab chiqish va moslashtirish zarurligiga alohida e'tibor qaratilgan (Zhang Zengtai, 2009). Bu esa ta'lim sifatini oshirish, talabalarni samarali kasbiy faoliyatga tayyorlash vositasi sifatida kredit tizimidan foydalanish muhimligini ta'kidlaydi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasi oliy o'quv yurtlarida kredit ta'lim tizimini joriy etish ko'plab omillarni hisobga olishni, jumladan, mahalliy sharoitga moslashish, mafkuraviy ta'limni integratsiyalash, o'qitishni rivojlantirishni talab qiluvchi murakkab jarayondir va ushbu tizimni joriy etishda innovatsiyalar va ta'limning amaliy yo'nalishini rag'batlantiradigan boshqaruv usullarini qo'llash natija samaradorligini oshiradi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalarida kredit ta'lim tizimini joriy etish istiqbollari tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot kredit tizimining mumkin bo'lgan afzalliklari va kamchiliklarini aniqlashga, shuningdek, universitetlar professor o'qituvchilarining uni amalga oshirishga tayyorligini baholashga qaratilgan.

Tadqiqot obyekti O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari hisoblanadi. Mazkur ta'lim muassasalarida kredit ta'lim tizimini joriy etish jarayonlari va shartlari tadqiqot predmeti hisoblanadi.

Tadqiqot ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, talabalar o'rtasida so'rovlar va universitetlar bo'yicha ma'lumotlarni tahlil qilish kabi kompleks yondashuvga asoslanadi. Asosiy tadqiqot usullari:

Tahliliy sharh: ilg'or tajriba va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash maqsadida turli mamlakatlarda kredit ta'lim tizimini joriy etish bo'yicha 10 dan ortiq ilmiy maqola va nashrlar tahlil qilindi.

So'rovnoma: O'zbekistondagi turli universitetlarning 100 nafar professor o'qituvchilari o'rtasida so'rovnoma o'tkazildi. So'rov ularning kredit tizimini joriy etishga bo'lgan munosabatini baholash, shuningdek, ushbu jarayondan umidlari va qo'rquvlarini aniqlashga qaratilgan.

Shu bilan birga O'zbekiston Respublikasining 17 ta oliy o'quv yurtlarida kredit tizimini joriy qilish uchun zarur infratuzilma va resurslar mavjudligini aniqlash maqsadida tahlil o'tkazildi.

So'rovnoma uchun tanlanma O'zbekistonning 17 ta yetakchi universitetlarining turli mutaxassisliklarida professor o'qituvchilardan tashkil topgan 100 nafar respondentdan iborat bo'ldi. Namuna ma'lumotlarning reprezentativligini ta'minlash uchun tabaqalashtirilgan tanlab olish texnikasidan foydalangan holda tasodifiy tanlangan. So'rov davomida olingan ma'lumotlar statistik tahlil usullaridan foydalangan holda qayta ishlandi.

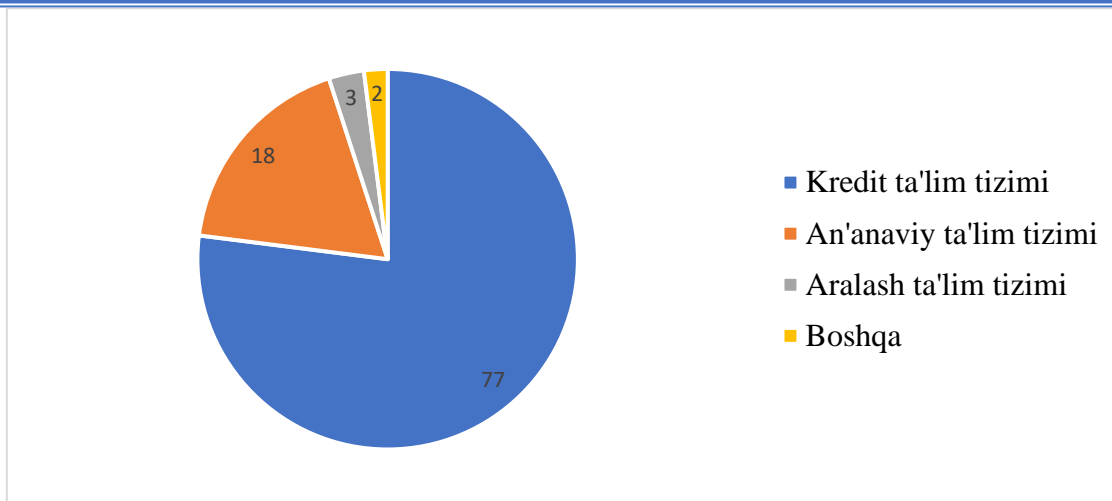
Tadqiqot cheklangan namuna hajmi va tanlangan universitetlarning o'ziga xos xususiyatlari bilan bog'liq bir qator cheklovlariga ega. Natijalar O'zbekistondagi barcha oliy ta'lim muassasalaridagi vaziyatni to'liq aks ettirmasligi mumkin.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Oliy ta'lim muassasalarida turli lavozimlarda ishlovchi raxbar kadrlardan so'rovnoma o'tkazish orqali bir qator natijalarga erishildi. Amalga oshirilgan taxlillar natijasida yuz nafar respondentlar ta'lim tizimini olib borish shakliga ko'ra kredit ta'lim tizimini afzal ko'rishlarini bildirdilar.

Bugungi kunda mamlakatimizda oliy ta'lim tizimida katta islohotlar olib borilmoqda. Xususiyl oliy ta'lim muassasalarini ochilishi, Oliy ta'limda o'quv jarayonini tashkil etish, talabalar faoliyatini baholash va dasturlarni tuzish uchun mo'ljallangan kredit tizimiga o'tilishi, innovatsion faoliyatni har tomonlama qo'llab quvvatlanishi shular jumlasidandir. Mustaqillikka erishilgan davrda oliy ta'lim faoliyatida modulli baholash tizimi joriy etilgan bo'lib, bunda o'quv dasturi alohida modul yoki bloklarga bo'linadi, ularning har biri ma'lum vaqt oralig'ida o'rganiladi va baholash bilan yakunlanadi. Kredit tizimini ham bir necha shakllarini kuzatishimiz mumkin: Evropa kredit o'tkazish va to'plash tizimi (ECTS): Evropa Ittifoqida turli ta'lim muassasalari bo'ylab talabalar tomonidan o'qish kreditlarini o'tkazish va to'plashni osonlashtirish uchun foydalaniladi. Bir ECTS krediti odatda 25-30 soatlik o'quv ishiga teng. AQSH kredit soatlari tizimi: Amerika universitetlari butun semestr davomida haftasiga bir soat ma'ruza yoki ikki-uch soat amaliy mashg'ulotlarni ifodalovchi kredit soati tushunchasidan foydalanadilar. Britaniya kredit tizimi: Buyuk Britaniya va Britaniya ta'lim modeliga amal qiluvchi boshqa ba'zi mamlakatlar ECTS tizimiga o'xshash tizimdan foydalanadi, ammo ba'zi farqlar bilan. U modullar yoki kurslar uchun kreditlarni belgilashni nazarda tutadi va bitta kredit olish uchun talab qilinadigan soatlar soni ECTS dan farq qilishi mumkin. Masalan, Buyuk Britaniyada bitta kredit odatda 10 soatlik o'quv ishiga to'g'ri keladi. Kanada kredit tizimi: Kanadadagi kredit tizimi AQSh kredit tizimiga o'xshaydi, lekin shtat va maktabga qarab farq qilishi mumkin. Umuman olganda, talabalar Kanada o'rta ta'lim tizimidan keyingi darajaga o'tkazilishi va ishlatilishi mumkin bo'lgan kurs kreditlarini oladi. Avstraliya kredit tizimi: Avstraliyada o'quv dasturlari ham kredit tizimi bo'yicha tashkil etiladi, har bir kurs ma'lum miqdordagi kredit birliklariga to'g'ri keladi. Ushbu tizimlar kurs tanlashda moslashuvchanlikni ta'minlaydi va talabalarni ta'lim muassasalari o'rtasida o'tkazish jarayonini soddalashtiradi. Osiyo kredit tizimlari Ko'pgina Osiyo mamlakatlari mahalliy ta'lim an'analari va xalqaro amaliyotni hisobga olgan holda o'zlarining kredit tizimlarini ishlab chiqdilar. Masalan, Yaponiya va Janubiy Koreyada kredit tizimi Amerikanikiga o'xshash, ammo ta'limning milliy xususiyatlariga moslashtirilgan. Rossiya kredit tizimi: Rossiyada va boshqa postsovet mamlakatlarida kredit tizimi qo'llaniladi, bu ham ECTS kredit tizimiga o'xshaydi. U ta'lim kurslarini muvaffaqiyatli yakunlash uchun kreditlar ajratishni nazarda tutadi, bu esa talabalarining mamlakat ichidagi va xorijdagi universitetlar o'rtasida harakatlanishini osonlashtiradi.

O'zbekistonda ham kredit tizimiga o'tilishi milliy urf odatlar va shu bugungi kungacha mavjud bo'lgan ta'lim tizimini inobatga olgan holda shakllantirildi. Bugungi kunda mamlakatimizda O'zbekiston Respublikasi oliy ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasining maqsadli ko'rsatkichlariga muvofiq Kredit-modul tizimini joriy etish oliy ta'lim muassasalarining 2023 yilda 16 foizini, 2025yilga kelib 57 foizini va 2030 yilda 85 foizni tashkil etishi mo'ljallangan. O'tkazilgan so'rovnoma natijalariga ko'ra kredit ta'lim tizimini joriy etish maqsadga muvofiq va oliy ta'lim tizimini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega deb hisoblaydigan professor o'qituvchilar 77 foizni tashkil etmoqda. 18 foiz ovoz berganlar esa aralash tizimda faoliyat yuritishni, 3 foiz professor o'qituvchilar esa umuman an'anaviy ta'lim tizimida qolishni afzal deb biladilar.

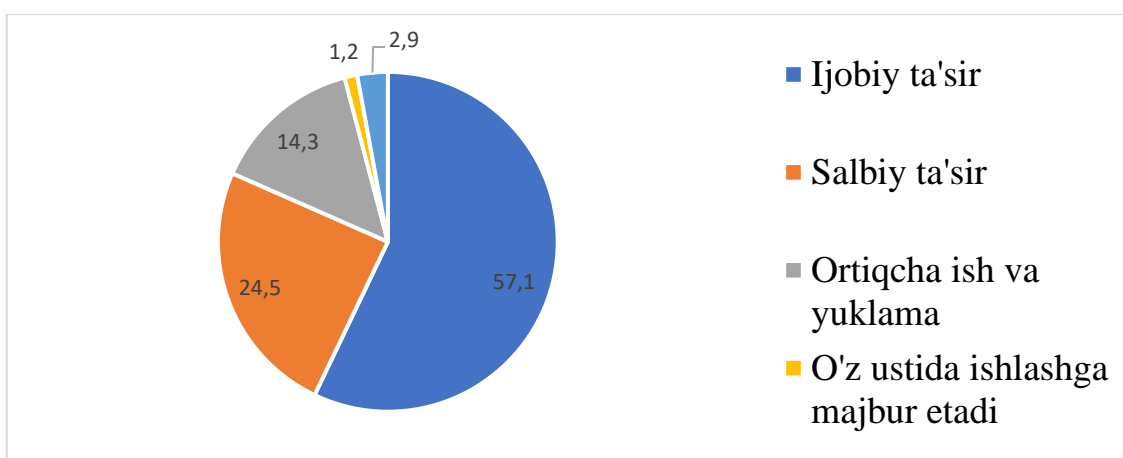
1-rasm. Respondentlarning afzal ko'rgan ta'lim shakllari⁴²

1-rasm natijalaridan ko'rish mumkinki, kredit ta'lim tizimini afzalliklarini ko'ra bilgan professor o'qituvchilar soni 77 foizni tashkil etadi. Biroq tizimda ushbu ta'lim tizimini to'liq tushunib yetmaydigan va an'anaviy ta'lim tizimida ishlashni afzal ko'radigan, yangi tizimni joriy etilishiga qarshi bo'lgan professor o'qituvchilar ham yo'q emas.

Kredit-modul tizimini joriy etish oliy ta'lim muassasalarining 2030 yilda 85 foizini tashkil etishi mo'ljallangan bo'lishiga qaramasdan bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarining ko'pida kredit tizimining ba'zi elementlari bo'lsa ham joriy etilgan. So'rovnoma 30 ta universitet professor o'qituvchilari va bo'lim rahbarlari ishtirok etgan va ularning 83 foizi ular faoliyat yuritayotgan oliy ta'lim muassasasida kredit tizimi joriy etilgan degan javobni qayd etganlar.

Kredit ta'lim tizimi ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishi yoki qilmasligini omil sifatida olib qaraydigan bo'lsak, respondentlarning 69 foizi ijobiy ta'sir etadi deb hisoblaydilar. Kredit tizimi ta'lim sifatiga qisman ta'sir etadi deb 22 foiz respondentlar fikr bildirgan bo'lsalar, qolgan 9 foizi umumann ta'siri yo'q deb hisoblaydilar. Umumiy qilib shunday xulosa berish mumkinki, ta'limni tashkillashtirish tizimini, baholash tizimini, shu bilan birga tanlovni amalga oshirish tizimini takomillashtirish albatta ta'lim sifatida o'z aksini topadi va buni respondentlarning katta qismi ijobiy ta'sir etadi deb baholashganligi bilan ham ko'rishimiz mumkin bo'ladi.

Shu bilan birga kredit ta'lim tizimi nafaqat ta'lim olayotganlarning balki ta'lim berayotganlarning ham faoliyatiga ta'sirini ko'rishimiz mumkin. Ushbu savol bilan professor o'qituvchilarga murojaat etilganida quyidagi natijalarga erishildi:

2-rasm. Kredit ta'lim tizimini professor-o'qituvchilar faoliyatiga ta'siri⁴³

⁴² Muallif tomonidan so'rovnoma natijalari asosida shakllantirilgan

⁴³ Muallif tomonidan so'rovnoma natijalari asosida shakllantirilgan

2-rasmdan ko'rish mumkinki, 57,1 foiz respondentlar kredit ta'lim tizimini joriy etilishi professor o'qituvchilar faoliyatini samarali olib borishiga ta'sir etadi deb hisoblaydilar, yana 1,2 foizi esa o'z ustida ishlashga majburlovchi tizim deb hisoblaydilar. Biroq 24,5 foiz respondentlar ushbu tizim professor o'qituvchilar faoliyatiga salbiy ta'sir etadi desalar, yana 14,3 foiz ushbu tizimni ortiqcha ish va yuklama yaratadi deb hisoblaydilar.

O'tkazilgan tadqiqotlar mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida islohotlar olib borish zarurati borligini, professor o'qituvchilar yangiliklarni qabul qilish borasida turli qarshiliklar bilan qabul qilayotganligini ko'rsatadi.

Bizning fikrimizcha, Kredit ta'lim tizimi professor-o'qituvchilar tarkibi faoliyatiga, o'qitish metodiga o'zgartirishlar kiritishga, darsni rejalashtirishga, talabalar bilimini baholashga va o'quv jarayonini umumiy tashkil etishga katta ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa va takliflar.

Mamlakatimiz oliy ta'lim muassasalarida kredit ta'lim tizimini samarali tatbiq etish uchun o'quv jarayonini yangilash, ta'lim sifatini oshirish va ta'lim dasturlarining moslashuvchanligini ta'minlashga qaratilgan qator chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur. Bu yerda quyidagi asosiy jihatlarga e'tibor berish kerak:

O'qituvchilar malakasini oshirish: O'qituvchilar uchun kredit tizimi doirasida o'qitish metodikasi bo'yicha kurslar va treninglar tashkil etish, shu jumladan kurslar, talabalar bilimini baholash va o'quv jarayonini boshqarish usullarini ishlab chiqish zarur.

O'quv dasturlarini modernizatsiya qilish: O'quv dasturlari talabalarga moslashuvchanlik va tanlovni ta'minlash uchun kredit tizimi talablariga qayta ko'rib chiqilishi va moslashtirilishi kerak. Bunga modulli dasturlar va tanlov kurslarini ishlab chiqish kiradi.

Infratuzilmani qo'llab-quvvatlash: o'quv jarayonini boshqarishning axborot tizimlarini, shu jumladan, o'quv yutuqlarini kuzatish, kredit hisobi va masofaviy ta'limni qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaratish va modernizatsiya qilish.

Mehnat bozori bilan aloqalarni mustahkamlash: Ta'lim dasturlari mehnat bozori ehtiyojlariga mos kelishini ta'minlash, shuningdek, talabalarining amaliy mashg'ulotlar va amaliyot o'tashlari uchun imkoniyat yaratish maqsadida korxonalar va tashkilotlar bilan hamkorlik aloqalarini rivojlantirish zarur.

Ta'lim sifatini ta'minlash: ta'lim sifatini ta'minlash tizimini ishlab chiqish va joriy etish, jumladan, dasturlar va kurslarni akkreditatsiya qilish, talabalar va o'qituvchilarning muntazam ravishda baholash va fikr-mulohazalarini o'tkazish.

Talabalarni qo'llab-quvvatlash: Talabalarga ta'lim yo'llarini rejalashtirishda, jumladan, kurslar va ixtisosliklarni tanlashda, shuningdek, mustaqil ta'lim uchun resurslar bilan ta'minlashda yordam berish uchun maslahat va yo'l-yo'riq markazlarini tashkil etish.

Ta'limning moslashuvchan shakllarini joriy etish: Talabalar uchun qulaylik va qulaylikni ta'minlash uchun onlayn platformalar va texnologiyalardan foydalangan holda masofaviy ta'lim va o'qitishni rivojlantirish.

Tajriba loyihalari va monitoringi: Alohida universitet yoki fakultetlarda kredit tizimini joriy etish bo'yicha tajriba loyihalarini ishga tushirish, so'ngra natijalarni tahlil qilish va keng ko'lamli amalga oshirishdan oldin yondashuvlarni tuzatish.

Kredit tizimini samarali joriy etish ta'lim muassasalari, davlat organlari va mamlakatimizning butun ta'lim jamoatchiligidan kompleks yondashuv va birgalikdagi sa'y-harakatlarni talab qiladi.

Adabiyotlar / Адабиятлар / Reference:

Cao, H. (2004). *Influence of Credit System on Ideological and Political Education of University Students and Its Countermeasures*. *Journal of Shihezi University*.

LI, G. (2003). *An Analysis of the Restrictive Elements to Credit System and the Recommended Countermeasures*. *Journal of Yangzhou University*.

Rasulov, I. M. (2021). *Problems and solutions of teaching in credit-module system in higher education institutions*. *The American journal of social science and education innovations*.

Usmonov, B. (2020). *introducing a credit recognition system for higher education institutions*. 11, 809-819.

Yu, Z. (2016). *Innovation and Exploration of Teaching Management Based on Credit System*.

Zhang, H. (2011). *On Students' Administration under the Background of Credit System*. *Journal of Anhui University of Technology*.

Zhang, Z. (2009). *Promote the Credit System Reform and Cultivate the Innovatory Practical-oriented Talents: Taking Shanghai Sanda College as an example*. *Journal of Zhejiang Shuren University*.